

«Ai, que em faig un lio». Desenvolupaments recents del coneixement de les normatives lingüístiques catalana i castellana

“Ai, que em faig un lio”. Recent developments in awareness of normative language use in Catalan and Spanish

James HAWKEY
Universitat de Bristol

Data de recepció: 29 d'abril de 2013

Data d'acceptació: 4 de setembre de 2013

RESUM

L'article examina el coneixement de les varietats normatives del català i del castellà, mitjançant un treball de camp innovador. Uns cinquanta participants van haver de reconèixer casos d'interferència lingüística i, a partir dels resultats, va ser possible avaluar els seus nivells de coneixement de la normativa lingüística vigent. Els participants provenien de dos grups d'edat. Els més joves tenien entre vint-i-cinc i trenta-cinc anys i els més grans, entre cinquanta-cinc i seixanta-cinc. El marc teòric de l'article es focalitza en el debat acadèmic sobre la planificació i la política lingüística, i sobretot en la planificació del corpus i la codificació de la llengua, ja que el treball de camp examina el paper de la interferència en la llengua normativa. Quant a la normativització de la llengua, a partir dels resultats del treball de camp, podem dir que els catalans són cada cop més conscients de la normativa lingüística catalana vigent, sobretot pel que fa a la identificació dels casos d'interferència d'origen castellà. Observarem també que els diferents tipus de planificació i política lingüística en aquesta situació lingüística van estretament lligats, ja que tots formen part de la mateixa realitat sociolingüística.

PARAULES CLAU: normalització lingüística, codificació, planificació i política lingüística, interferència lingüística.

ABSTRACT

This paper examines the awareness of the normative forms of Catalan and Spanish by means of an innovative fieldwork experiment. Fifty participants were required to identify instances of non-normative linguistic interference in the two languages and, based on the results, conclusions were drawn as to their awareness of current linguistic norms. The participants belonged to two age brackets: the younger group was between 25 and 35 years old while the older group was aged between 55 and 65 years. This study's theoretical framework focuses on the academic debate on language policy and planning, particularly concerning corpus plan-

ning and linguistic codification, since the experiment seeks specifically to evaluate the role of foreign interference in normative Catalan. On the basis of the experiment's results, it may be asserted that Catalans are increasingly aware of the current linguistic norms of the Catalan language, above all with regard to the identification of instances of non-normative Spanish interference. It is also pointed out that, within the framework of this linguistic situation, the various types of language planning and policy are intrinsically linked, as they all form part of the same sociolinguistic reality.

KEYWORDS: Linguistic normalisation, codification, language planning and policy, linguistic interference.

1. INTRODUCCIÓ

Aquest article examina el coneixement de les normes lexicals i sintàctiques de la llengua catalana. El català ha tingut normatives des de l'època de la Cancelleria Reial del segle XIII (Ferrando i Nicolás, 2005: 110) i la varietat normativa de la llengua segueix evolucionant. Uns cinquanta catalans participaran en un treball de camp que examinarà la seva capacitat d'identificar el llenguatge no normatiu. Els participants hauran de reconèixer casos d'interferència lingüística en textos preparats i serà possible avaluar fins a quin punt són conscients de la normativa lingüística actual a partir dels resultats.

En l'apartat 2, es formularan diverses preguntes de recerca. A continuació, explicaré des d'on i com conduiré el treball de camp, i per tant l'apartat 3 ressenyarà el marc teòric, focalitzant-se en el debat sobre la planificació i la política lingüística. L'apartat 4 detallarà la situació específica a Catalunya pel que fa a les normes lingüístiques. En l'apartat 5, presentaré la metodologia i els resultats del treball de camp, i en l'apartat 6, contestaré les preguntes de l'apartat 2 tot basant-me en els resultats experimentals exposats.

2. PREGUNTES DE RECERCA

Aquest article analitzarà alguns desenvolupaments recents del català normatiu (que s'explicaran en l'apartat 4), mitjançant un treball de camp que examina la capacitat dels participants d'identificar el llenguatge no normatiu. Abans d'explicar el treball de camp i els marcs teòric i sociopolític, cal formular unes preguntes de recerca que ens permetin avaluar la situació sociolingüística a Catalunya que estem discutint.

Observarem en l'apartat 4 que les iniciatives de planificació lingüística pel que fa a la vehiculació de la normativa lingüística catalana s'han desenvolupat durant els últims trenta anys. Tanmateix, no sabem si aquesta normativa s'ha difós entre tots els

catalanoparlants de Catalunya, i caldrà investigar-ho. Així doncs, ens podem demanar si *els catalans són conscients del contingut de la llengua normativa i si poden identificar el llenguatge no normatiu*. Veurem que la planificació lingüística governamental pel que fa als usos del català normatiu ha canviat substancialment des de l'entrada en vigor de la legislació postfranquista. Per tant, també ens podem demanar si *hi ha diferència entre les diferents generacions pel que fa a la identificació de la llengua no normativa*. Finalment, tenint en compte el nostre marc teòric sobre la planificació lingüística, ens plantegem si *podem treure conclusions sobre el lligam entre la situació política a Catalunya i les iniciatives actuals de planificació lingüística*.

3. MARC TEÒRIC

Abans d'investigar la situació lingüística a Catalunya, cal familiaritzar-se amb el marc teòric, concretament el de la planificació de la forma d'una varietat lingüística. Una examinació succinta dels temes teòrics pertinents ens revelarà quins tipus de planificació lingüística afecten el contingut de la llengua i com s'apliquen les iniciatives de codificació.

En aquest article, empraré les definicions de Boix i Vila (1998: 274-275) dels conceptes de *política lingüística* i *planificació lingüística*. Boix i Vila proposen que el concepte de *política lingüística* es resumeix en «la determinació del paper que han de jugar les varietats lingüístiques [...] en una comunitat donada». A més, basant-se en Eastman (1983: 6), afirmen que la política lingüística pot existir (i sovint existeix) sense decisions governamentals explícites. Entenen per *planificació lingüística* «el cicle format per l'organització, la posada en pràctica i l'avaluació d'un conjunt coherent d'actuacions de política lingüística». Argelaguet (1996) proposa un esquema per a la planificació lingüística que comprèn diverses etapes, entre les quals podem incloure la selecció i la definició del problema amb què es troba una comunitat donada, la posada en pràctica de la política i la seva avaluació (citada per Boix i Vila, 1998: 288). Tenint en compte el contingut d'aquest article, el marc teòric centrarà l'atenció en dos desenvolupaments importants de la història de la planificació lingüística: la distinció entre el *corpus* i l'*estatus*, i el *model d'estandardització*.

Un informe de Kloss (1969: 81) va distingir per primera vegada entre la planificació del *corpus* i de l'*estatus*. El *corpus* es refereix a la forma de la llengua, mentre que l'*estatus* fa referència a la posició de la llengua relativa a d'altres idiomes o als organismes governamentals. Tanmateix, aquesta dicotomia va crear alguns casos ambigus, sobretot en el camp de l'adquisició de la llengua. Així, Cooper (1989: 33) va proposar un tercer tipus de planificació, el de l'ensenyament, que es refereix als esforços per a augmentar el nombre d'usuaris d'una llengua i a les estratègies emprades per a millorar el coneixement lingüístic dels parlants. Aquest article examina el coneixement d'elements considerats normatius en català i, per tant, farà servir les idees de planificació del *corpus* (ja que parlem de la forma de la llengua) i de planificació de l'ensenyament (perquè analitzarem el coneixement lingüístic dels participants). No obs-

tant això, veurem que no és gaire pràctic aïllar els diferents tipus de planificació, i que la planificació de l'estatus també serà important.

Segons Boix i Vila (1998: 296), la planificació lingüística té molts aspectes diferents, i afirmen que «el procés d'estandardització és probablement el més analitzat». El model d'estandardització de Haugen va aparèixer el 1966 i consta de quatre etapes que cal seguir perquè un idioma sigui completament estandarditzat (Haugen, 1966: 507).

— La *selecció* es refereix a la necessitat d'escollir una varietat lingüística com a base de la normativa potencial.

— La *codificació* és «[el desenvolupament de] la forma d'una llengua [...] incloent-hi la fonologia, la gramàtica i el lèxic» (Haugen, 1966: 504).

— L'*elaboració* és la temptativa d'assegurar que l'idioma tingui tots els recursos per a garantir el seu ús en totes les situacions possibles (Haugen, 1966: 505).

— La *vehiculació* fa referència als processos que garanteixen que la nova llengua estandarditzada s'utilitzi a la comunitat (per exemple, oportunitats de feina o formació per a usuaris de la llengua, la normalització de l'ús de la llengua al Govern, etc.).

Aquí, examinarem el coneixement de la llengua normativa actual i, per tant, analitzarem els processos de codificació i elaboració que s'han introduït anteriorment. Tanmateix, perquè aquests processos siguin emprats per tota la societat catalana, necessiten suport governamental i, per tant, cal tenir en compte les iniciatives de vehiculació.

En resum, les definicions de Boix i Vila (1998) distingeixen entre la planificació i la política, però reconeixen que els dos processos estan relacionats —una opinió molt estesa, fins i tot entre investigadors que ho expressen de manera diferent (confronteu-ho amb Ager, 2001, i Spolsky, 2004). Una investigació del coneixement de la llengua catalana normativa examinarà sobretot exemples de la planificació del corpus, però també haurà d'incloure elements d'altres tipus de planificació, ja que els canvis de corpus es difonen mitjançant processos de planificació d'ensenyament i d'estatus. Així mateix, tampoc no podem dir que només examinarem els processos de codificació, ja que la llengua codificada s'estén gràcies a estratègies de vehiculació. Així doncs, la nostra discussió haurà de tenir en compte diverses facetes dels models de planificació lingüística presentats aquí.

4. EL CAS CATALÀ

Tots els infants de Catalunya, qualsevol que sigui llur llengua habitual en iniciar l'ensenyament, han de poder utilitzar [...] correctament el català i el castellà al final dels estudis bàsics. (Llei 7/1983, del 18 d'abril, de normalització lingüística)

Aquest fragment prové de la Llei de normalització lingüística (LNL) de 1983, un document que té per objecte «[dur] a terme [...] la normalització de l'ús de la llengua catalana en tots els àmbits» i, per tant, és un exemple de planificació de l'ensenyament

(o, segons el model d'estandardització, de l'etapa de vehiculació). El document menciona l'ús *correcte* del català, que s'ha de basar en unes normes lexicals, sintàctiques, fonètiques i fonològiques. És a dir, per poder comunicar l'ús correcte als membres de la comunitat lingüística, les normes ja han d'existir, i aquestes normes s'estableixen mitjançant la planificació del corpus. En conseqüència, podem observar que aquests casos de planificació de l'ensenyament depenen, fins a cert punt, de la planificació del corpus (el nostre marc teòric ha subratllat la relació entre els diferents tipus de planificació). Així doncs, què vol dir «utilitzar correctament el català»? Quines són les normes que s'han de seguir?

Com ja hem esmentat anteriorment, el català és una llengua codificada, i la normativa es va actualitzar a principis del segle XX. Per tant, abans d'examinar els desenvolupaments recents, cal detallar breument el rerefons de la normativa catalana que existeix avui. Les reformes de la llengua catalana durant les primeres dècades del segle XX, sota la direcció de Pompeu Fabra, van englobar les quatre etapes del model d'estandardització. Pel que fa a la selecció d'una base, Fabra va prioritzar la *diasistematicitat* (Costa, 2009: 43): la inclusió de totes les varietats diatòpiques necessàries. Quant a la codificació i l'elaboració, Fabra va normativitzar l'ortografia, la sintaxi, la morfologia i el vocabulari. El *Diccionari general de la llengua catalana* es va publicar el 1932 (una versió prèvia dels diccionaris de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC)), i la seva *Gramàtica catalana* va aparèixer el 1918. Pel que fa a la vehiculació, Fabra va escriure nou-cents quinze articles de les *Converses filològiques*, que van aparèixer a la premsa catalana. Tanmateix, la difusió de la norma catalana no es limitava a l'obra de Fabra, sinó que es tractava més aviat d'un esforç col·lectiu en què van participar el Govern, les associacions privades, la premsa i els escriptors (Ferrando i Nicolás, 2005: 372-374). L'opressió franquista va abolir la normativa fabriana per tal de desfer la unitat lingüística catalana que s'havia establert però, el 1975, la normativa creada a inicis del segle XX encara s'utilitzava.

Durant els últims trenta anys, la planificació del corpus del català ha hagut d'afrontar dos reptes: la rectificació d'interferències del castellà (codificació) i la creació de neologismes (elaboració). Examinaré a continuació algunes iniciatives que aborden la codificació, l'elaboració i fins i tot ambdós reptes alhora.

La interferència lingüística és un aspecte de la realitat sociolingüística catalana que ja ha rebut atenció acadèmica. Payrató (1996: 158-159) proposa que «[els] elements [...] originàriament estranys o forans constitueixen interferències en el sentit que són mostres materials de processos de canvi lingüístic [...] que són motivats directament per la influència d'una altra llengua o varietat». Payrató (1985: 55) prefereix el terme *interferència* perquè «es pot usar com a terme global [...] [i] no participa de les connotacions d'altres termes». Amb relació a la rectificació de la interferència lingüística, el 1990 i el 1992 l'IEC va publicar els dos volums de la *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana*, que examinen la fonètica i la morfologia. El seu objectiu «es limita a l'estàndard oral» (Institut d'Estudis Catalans, 1999: 9-10), ja que una bona part de la codificació existent aspirava a la normalització del català escrit. Les propostes fonètiques tracten de la pronunciació de les vocals i de com s'haurien de pronunciar

certs grups de consonants: per exemple, no recomana la palatalització [kəvaλtʃ] en lloc de [kəvaλs] (*cavalls*), però admet tant la forma /pɛndrə/ com /prɛndrə/ (*prendre*). Les propostes morfològiques inclouen l'ús normatiu dels clítics i dels pronoms personals, a més d'una llista de conjugacions verbals aprovades. Les propostes no mencionen la interferència lingüística, però, en canvi, promocionen les alternatives catalanes considerades normatives. Una altra iniciativa per a limitar la interferència és la resurrecció de la tradició de *converses filològiques*, com les de Fabra esmentades més amunt. En els últims trenta anys, alguns filòlegs catalans han escrit articles per a dissuadir d'utilitzar els elements d'origen castellà. Albert Jané va escriure la columna *El llenguatge* al diari *Avui*, on va publicar gairebé 2.750 articles entre 1976 i 1985. Joan Solà va publicar centenars d'articles a la seva columna *Parlem-ne* al diari *Avui* entre 1991 i 2009. Aquests articles esmenten explícitament la interferència i com evitar-la. A més d'això, es venen diccionaris de dubtes i barbarismes (confronteu-ho amb Paloma i Rico, 2008), que informen els lectors sobre qüestions de gramàtica, de lèxic i d'ortografia (els «dubtes») i sobre com evitar els casos d'interferència lingüística (els «barbarismes»). Els casos d'interferència lingüística en aquests manuals provenen sobretot del castellà, i el diccionari ens dona l'alternativa normativa a l'element estranger (per exemple, *minifaldilla* en lloc de *minifalda* o *gavina* en lloc de *gaviota*).

Pel que fa a la creació de neologismes (és a dir, l'elaboració), el centre de terminologia TERMCAT (creat per la Generalitat de Catalunya i l'IEC) s'ocupa de «planificar i coordinar la recerca terminològica en llengua catalana [...] elaborar els recursos terminològics i [...] organitzar la revisió dels termes catalans i la normalització dels neologismes» (Decret 108/2006, del 25 d'abril, pel qual s'aprova la modificació dels Estatuts del Consorci del Centre de Terminologia Termcat). El centre publica diccionaris especialitzats i ha aprovat o creat milers de paraules. Comprensiblement, bona part de la terminologia aprovada pel centre TERMCAT és similar a la del castellà, a causa de la relació filogenètica entre les dues llengües. Això, malgrat tot, no desvirtua l'objectiu del centre d'assegurar que el català sigui tan elaborat com el castellà.

De vegades, la mateixa tasca aborda els dos reptes: si el català és prou elaborat, i els catalanoparlants són conscients de les paraules i construccions normatives, no caldrà recórrer sistemàticament als elements d'origen castellà. La Secció Filològica de l'IEC contribueix a la codificació i a l'elaboració del català, per mitjà de la publicació de diversos diccionaris i gramàtiques. A més, l'IEC va crear el servei Optimot, que permet als usuaris de fer preguntes sobre l'ús normatiu del català.

En l'apartat 3, hem observat que hi ha un lligam estret entre els diferents tipus de planificació lingüística. Tots els casos de planificació del corpus del català esmentats aquí depenen de la planificació de l'estatus. Les polítiques com la LNL difonen la normativa catalana d'una manera indirecta, ja que detallen situacions on la llengua normativa s'hauria d'utilitzar. I els objectius d'aquesta llei són «emparar i fomentar l'ús del català per tots els ciutadans [...] normalitzar l'ús del català en tots els mitjans de comunicació social [i] assegurar l'extensió del coneixement del català» (LNL, 1983). Decrets subsegüents van consolidar l'ús del català normatiu al sistema d'educació i als mitjans de comunicació, com el Decret 161/2002, que declara que els professors ne-

cessiten «coneixements de nivell de suficiència de català» (Decret 161/2002, de l'11 de juny, sobre l'acreditació del coneixement del català i l'aranès en els processos de selecció de personal i de provisió de llocs de treball de les administracions públiques de Catalunya) abans de poder treballar. Per a aprovar l'examen de suficiència (nivell C1 del Marc europeu comú de referència per a les llengües), s'ha de conèixer la llengua normativa. Aquest examen inclou preguntes sobre la interferència lèxica i sintàctica entre el català i el castellà, en què l'examinand ha d'identificar els casos que formen part de la normativa catalana. La Generalitat també va instaurar campanyes publicitàries per a promoure l'ús del català normatiu, com les vinyetes dels anys vuitanta *El català, cosa de tots*. Així, observem que la Generalitat ha introduït mesures perquè el català normatiu es difongui.

En definitiva, la llengua normativa que ara es pot utilitzar a Catalunya és el resultat de les estratègies de codificació esmentades en aquest apartat (processos de planificació del corpus) i el coneixement d'aquesta normativa s'assegura per mitjà d'exemples de planificació de l'estatus. La normativa mateixa tracta molt sovint de les formes no castellanitzades. Els diccionaris de dubtes, les propostes i les converses esmentats aquí destaquen com s'ha d'evitar la interferència lingüística, sobretot els elements d'origen castellà. I és que una part de la llengua no normativa (és a dir, que no està permesa pels casos de planificació del corpus que hem vist) que mereix l'atenció és la llengua castellanitzada. Fins a quin punt són conscients els catalans d'aquest aspecte de la normativa?

5. TREBALL DE CAMP

5.1. Metodologia

Durant els últims trenta anys, molts estudis han examinat el contacte lingüístic entre el català i el castellà, i els fenòmens d'interferència que en resulten. De vegades, s'ha investigat els dos idiomes com a entitats separades, centrant-se en l'ús d'una llengua o l'altra. Calsamiglia i Tusón (1980) van investigar l'alternança de codis entre les dues llengües, i Pujolar (1997) va examinar els factors que influeixen en la decisió d'utilitzar un dels dos idiomes en una interacció. Una altra avaluació del paper de la interferència que determina fins a quin punt s'utilitza la llengua normativa és la de Vila *et al.* (2007). Conclouen que, sovint, una forma normativa no arrela en situacions informals i que els parlants afavoreixen l'ús d'altres termes no normatius (entre els quals s'inclouen casos d'interferència o d'altres alternatives catalanes genuïnes). El meu estudi també examina casos concrets d'interferència entre les dues llengües, a més del coneixement d'alternatives normatives.

Cada participant va llegir dos textos preparats: un text en català i l'altre en castellà. En cada text, hi vaig col·locar quinze casos d'interferència lingüística no normativa; és a dir, elements d'origen castellà en el text català i elements d'origen català en el text castellà (per la definició d'*interferència*, vegeu l'apartat 4). Cada text contenia deu

casos d'interferència lèxica i cinc casos d'interferència sintàctica (explicats a continuació). Els casos lèxics són manlleus no normatius (que apareixen als manuals de dubtes ja esmentats) de lèxic que provenen del castellà. Els casos sintàctics són estructures sintàctiques no normatives, que també provenen del castellà. Es va explicar el procediment del treball de camp a l'informant abans de començar. El participant havia de llegir els dos textos i identificar els elements que considerava incorrectes. Si jo havia explicat el treball de camp en català, l'informant llegia el text català primer per tal d'identificar els casos d'interferència (si l'havia explicat en castellà, el participant començava amb el text castellà). A continuació, el participant havia de fer el mateix amb l'altre diàleg. Abans d'acabar el treball de camp, l'informant va llegir cada text altra vegada per tal d'identificar elements que no havia reconegut durant la primera lectura.

Els textos són diàlegs, ja que els casos d'interferència es troben molt sovint en el llenguatge oral. Hem vist que l'ús del català normatiu en l'àmbit oral ha estat objecte de planificació lingüística, ja que l'IEC ha publicat unes normes per a l'ús oral del català (vegeu l'apartat 4). En els registres formals i escrits, l'ús del llenguatge no normatiu sobresurt més a causa del seu caràcter informal i inadequat. El mètode d'utilitzar textos escrits però informals té avantatges i inconvenients. D'una banda, els casos d'interferència poden ressortir massa per escrit, perquè els participants no estan acostumats a veure aquests elements sobre el paper. D'altra banda, si els participants haguessin d'escoltar diàlegs gravats, podrien produir-se problemes tècnics, i l'execució del treball de camp seria molt més molesta. Finalment, vaig decidir utilitzar textos escrits per a facilitar l'execució del treball de camp, i el fet que els casos d'interferència sobresortissin més es compensaria amb el caràcter informal dels diàlegs.

Per tal de saber quins tipus d'interferència cal examinar, vint catalanoparlants (que no participaven en el treball de camp) van contestar unes preguntes obertes sobre els errors típics comesos en català i en castellà. Les respostes van incloure una sèrie de descripcions detallades dels usos estereotipats dels dos idiomes. Així, basant-me en les respostes lliures d'aquests vint participants, va ser possible identificar diversos fenòmens d'interferència que mereixen atenció. Tot això va revelar que els fenòmens que caracteritzen més la influència bidireccional entre el català i el castellà són casos d'interferència lèxica, sintàctica, fonètica i fonològica. Tanmateix, el treball de camp final no va incloure casos d'interferència fonètica o fonològica, en vista dels resultats d'un estudi pilot. Per tant, els textos només van contenir casos d'interferència lèxica i sintàctica. Vaig escriure els textos amb el suport de dos catalanoparlants (bilingües) i dos castellanoparlants (monolingües), per tal d'assegurar-me que els diàlegs sonaven naturals. Per tant, va ser possible col·locar molts casos d'interferència dins d'uns textos relativament breus (cada diàleg és d'unes dues-centes paraules). Els trenta casos d'interferència que apareixen en els textos es detallaran en l'apartat 5.2.

Cinquanta barcelonins bilingües (català-castellà) van acomplir el treball de camp entre l'abril i l'agost del 2010. Els participants provenien de dos grups d'edat. Els participants més grans (que en aquells moments tenien entre cinquanta-cinc i seixanta-cinc anys) van ser escolaritzats en castellà sota el règim de Franco, i els més joves (que

tenien entre vint-i-cinc i trenta-cinc anys), en gran part en català. La selecció dels informants es va fer mitjançant el mètode *friend of a friend* (Milroy, 1980). La creació d'una xarxa de participants a partir d'amics meus ha tingut avantatges i inconvenients. D'una banda, les entrevistes no van intimidar els participants. D'altra banda, alguns membres dels dos grups d'edat es coneixen personalment i, per tant, les dues mostres no són estrictament independents. Tanmateix, tenint presents tots els factors, considero que els avantatges del mètode de selecció superen els inconvenients, i aquesta tècnica em va permetre trobar trenta-dos participants del grup jove i divuit del grup més gran.

A més de l'edat, he considerat altres factors per fer l'anàlisi estadística (detallada en l'apartat 5.3): el sexe, la llengua dominant (determinada a partir d'una sèrie de preguntes sobre la llengua inicial del participant i l'ús dels dos idiomes), la llengua de conducció del treball de camp (si vaig explicar el treball de camp al participant en català o en castellà), el nivell d'estudis i la classe social. Aquí, l'anàlisi se centrarà en l'edat, ja que els altres factors no van produir resultats significatius.

5.2. Exemples d'interferència lingüística

A continuació, presentaré els casos d'interferència lingüística no normativa que es troben en els textos utilitzats en el treball de camp. El fet que existeixin alternatives normatives a cada cas d'interferència detallat aquí és un exemple dels processos de codificació que ha creat la normativa vigent. En aquest apartat es presentaran tots els casos d'interferència utilitzats als dos textos. Encara que aquest article examini principalment els desenvolupaments del coneixement de la normativa lingüística catalana, unes observacions sobre el coneixement del castellà normatiu ens permetran d'ubicar aquesta conjuntura bilingüe en el seu context, i comparar el coneixement de les normes de les dues llengües oficials de Catalunya.

5.2.1. Elements d'origen castellà en els textos catalans

CASOS LÈXICS¹

1. «la festa de *despedida*». La paraula *despedida* és un préstec no normatiu del castellà. Les expressions recomanades en català són *festa de comiat* o *festa d'acomiadament*.

2. «va caure a l'*acera*». Les paraules catalanes normatives són *vorera* i *voravia*.

3. «*quebrant-se una cama*». *Quebrar* és un préstec del castellà, i la paraula normativa és *trencar*.

1. Aquests casos d'interferència lèxica es troben en les obres següents: CCMA, 2010; Paloma i Rico, 2008, i Domènech i Roca, s. d.

4. «una ampolla de *jerès*». *Jerès* està escrit en una ortografia incorrecta, influenciada pel castellà *jerez*; la paraula normativa en català és *xerès*, pronunciada amb un /*(t)*/ inicial.

5. «baix l'ordenador del seu despatx». La paraula catalana *ordenador* és un adjectiu que significa 'que ordena'; el substantiu en aquest cas seria *ordinador*. La traducció castellana de totes dues paraules és *ordenador*, i per això es produeix la confusió.

6. «*guinyant l'ull*». El verb castellà *guiñar* es tradueix al català normatiu com a *picar l'ullet* o *fer l'ullet*. *Guinyar l'ull* és, doncs, un préstec no normatiu.

7. «*tonteries així*». El substantiu castellà *tontería* deriva de l'adjectiu *tonto*, que no existeix en català normatiu. Alternatives normatives a aquest cas freqüent són *ximple-ria* o *poca-soltada*.

8. «*menys mal*». Algunes alternatives normatives a l'expressió castellana *menos mal* són *encara sort* i *encara bo*.

9. «*m'he liat*». El verb castellà *liarse* es tradueix al català normatiu com a *embolicar-se*, i l'expressió nominal *hacerse un lío*, com a *fer-se un embolic*. Els casos d'interferència *fer-se un lío* i *liar-se* no són, doncs, recomanats.

10. «*n'hi ha a milions*». La diferència entre l'ortografia catalana normativa *milions* i aquest cas d'interferència, *millons*, correspon a una diferència fonètica. La paraula normativa es pronuncia [miljons], amb la combinació d'una consonant lateral /*l*/ i una aproximant palatal /*j*/, tot i que el cas d'interferència utilitza una consonant palatal, /*j*/, i pronuncia la paraula [milons], més a prop del castellà.

CASOS SINTÀCTICS

11. «*no he pensat*». Aquest exemple d'interferència es refereix a l'omissió del pronom feble *hi*, que no existeix en castellà.

No	* <i>(hi)</i>	he	pensat.	(Català normatiu)
No		he	pensado.	(Castellà normatiu)
No		he	pensat.	(Cas d'interferència)

12. «*baix l'ordenador del seu despatx*». Segons la normativa catalana, la paraula *baix* pot ocupar les categories d'adjectiu, d'adverbi o de substantiu, però mai no pot ser preposició: la preposició adequada seria *sota*. Fins i tot, als anys trenta Pompeu Fabra va comentar aquesta confusió, que prové del contacte amb el castellà, on es pot trobar la paraula *bajo* amb funcions de preposició i d'adverbi (Boix i Vila, 1998: 227).

Sota/*baix	la	taula.	(Català normatiu)
Bajo	la	mesa.	(Castellà normatiu)
Baix	la	taula.	(Cas d'interferència)
Volar	baix.		(Català normatiu)
Volar	bajo.		(Castellà normatiu)

13. «el certificat *metge*». Aquest exemple d'interferència és un cas d'extensió semàntica, influït pel castellà. En castellà, la paraula *médico* ocupa la funció de substantiu i d'adjectiu. En català normatiu, el substantiu és *metge*, i l'adjectiu és *mèdic* (Paloma i Rico, 2008: *sub voce* *mèdic*). Aquest cas d'ultracorrecció potencial mostra una clara influència castellana.

El	certificat	mèdic/*metge.	(Català normatiu)
El	certificado	médico.	(Castellà normatiu)
El	certificat	metge.	(Cas d'interferència)
El	metge/*mèdic	és jove.	(Català normatiu)
El	médico	es joven.	(Castellà normatiu)

14. «què *lis* va dir». El sistema dels pronoms d'objecte directe i indirecte de la tercera persona del masculí en català normatiu (*el, els, li, els*) és diferent del paradigma castellà (*lo, los, le, les*). En castellà, observem una distinció clara entre els pronoms plurals d'objecte directe i indirecte (*los, les*) que no existeix en català normatiu (*els, els*). Per tal de crear una distinció, en algunes varietats no normatives (incloent-hi la de Barcelona), el pronom d'objecte indirecte masculí de la tercera persona del plural es pot pronunciar [əlzɪ] (Wheeler *et al.*, 1999: 178-179). Una altra opció no normativa, influïda pel castellà, és l'ús d'un pronom d'objecte indirecte plural *lis* (castellà: *le, les*; català: *li, lis*).

Què	els	va dir.	(Català normatiu)
Qué	les	dijo.	(Castellà normatiu)
Què	lis	va dir.	(Cas d'interferència)

15. «quants anys té? *Té 35*». Aquest exemple d'interferència es refereix a l'omissió del pronom feble *en*, que no existeix en castellà.

Quants	anys	té?	*(En)	té	35.	(Català normatiu)
¿Cuántos	años	tiene?		Tiene	35.	(Castellà normatiu)
Quants	anys	té?		Té	35.	(Cas d'interferència)

5.2.2. Elements d'origen català en els textos castellans

CASOS LÈXICS²

1. «completament *diferente de mi vida*». Les dues paraules castellanes *diferente* i *distinto/a* es tradueixen al català normatiu com a *diferent*, ja que *distint* ha caigut en

2. Aquests casos d'interferència lèxica es troben en les obres següents: Szigetvari, 1994; Wheeler *et al.*, 1999; RAE, 2001; Seib, 2001, i Hawkey, 2012: 193.

desús. Per tant, a causa de la interferència entre les dues llengües, els bilingües catalano-parlants prefereixen utilitzar la paraula castellana *diferente*, fins i tot quan l'opció normativa seria *distinto/a*.

2. «yo *plego* a las siete». El verb català *plegar* no té un equivalent directe en castellà normatiu i es tradueix com a *acabar el trabajo* o *acabar de trabajar*.

3. «¡*tú misma!*». S'ha afirmat que, en zones de parla catalana, l'expressió castellana *¡tú mismo/a!* és un calc del català *tu mateix/-a!* (Szigetvari, 1994: 39). En el moment de fer el treball de camp, l'ús de l'expressió castellana no apareixia al diccionari de la Real Academia Española, i les alternatives recomanades eren *¡alla tú!* o *¡cómo quieras!* Tanmateix, es troba aquesta expressió fora de les zones de parla catalana. No obstant això, *tu mateix/-a* forma part de la normativa catalana, a diferència de *tú mismo/a* en castellà.

4. «hasta que nos *hicieron fuera*». L'expressió catalana *fer fora algú d'un lloc* es tradueix al castellà normatiu com a *echar a alguien de un lugar*. *Hacer fuera* és, doncs, un calc no normatiu de *fer fora*.

5. «me duelen las *orejas* y el *cuello*». La distinció entre *orella* i *oïda* és menys clara en català que la que hi ha entre *oreja* i *oído* en castellà. En el context del diàleg (els símptomes d'un refredat), la paraula castellana *oreja* es refereix a l'*oído*.

6. «me duelen las *orejas* y el *cuello*». Com hem vist amb *orella* i *oïda*, la distinció entre *coll* i *gola* és menys clara que la que hi ha entre les paraules castellanques *cuello* i *garganta*. En el context del diàleg (es parla dels símptomes d'un refredat i no d'una torticòli), la paraula *cuello* es refereix a la gola.

7. «¡*La sabes muy larga, tú!*». L'expressió catalana *saber-la molt llarga* no es pot traduir directament al castellà, i per tant els bilingües catalans a vegades utilitzen un calc no normatiu.

8. «*será* en la plaza». Aquest cas d'interferència és una incompatibilitat semàntica entre el català i el castellà. En català normatiu, quan es parla de la posició d'alguna cosa sense especificar el marc temporal, s'ha d'utilitzar el verb (*és*)*ser*, tot i que en castellà normatiu s'empraria el verb *estar* en aquest cas.

9. «la *mediana* de mañana será cinco grados». La traducció castellana normativa del substantiu català *mitjana* és *media*. *Mediana* és, doncs, un calc no normatiu.

10. «*picando* a la puerta». En les zones de parla catalana, s'utilitza amb més freqüència la forma *picar a la puerta*, influïda per l'expressió catalana *picar a la porta*.

CASOS SINTÀCTICS

11. «soy *la Meritxell*». En català central normatiu (però no pas en altres varietats), es posa sovint un article definit davant dels noms personals (Wheeler *et al.*, 1999: 67), un tret que es troba també en certes varietats del castellà. Tanmateix, el fenomen d'utilitzar l'article definit en castellà davant dels noms personals es considera «substandard or regional» (Butt i Benjamin, 2004: 36-37). Per tant, segons el *Plan curricular del Instituto Cervantes* (Instituto Cervantes, 2006: 109-110) i altres investigadors (Seib, 2001: 88),

aquest ús de l'article definit en castellà no forma part de la normativa lingüística castellana, i apareix en el text com un cas d'interferència sintàctica no normativa (tenint present que el fenomen forma part de la normativa lingüística del català central).

Soy	(*la)	Meritxell.	(Castellà normatiu)
Sóc	*(la)	Meritxell.	(Català normatiu)
Soy	la	Meritxell.	(Cas potencial d'interferència)

12. «¿Que vamos a tomar un café?». En català, es pot utilitzar la conjunció *que* per tal d'introduir preguntes. Encara que l'ús d'aquest element no és obligatori, tampoc no es considera com a no normatiu. Tanmateix, aquest fenomen no forma part de la normativa castellana (Seib, 2001: 87), i apareix en el text.

¿(*Que)	vamos a tomar	un	café?	(Castellà normatiu)
(Que)	anem a prendre	un	café?	(Català normatiu)
¿Que	vamos a tomar	un	café?	(Cas d'interferència)

13. «con una estatua *sobre*». En català, la paraula *sobre* ocupa les categories d'adverbi i de preposició. En castellà normatiu, *sobre* només té el paper de preposició; l'adverbi adequat és *encima*. L'ús doncs de *sobre* com a adverbi en castellà és un cas d'interferència no normativa (Seib, 2001: 105-106), i es troba en el text.

Con	una estatua	sobre	*(la mesa).	(Castellà normatiu)
Con	una estatua	encima	*(la mesa).	(Castellà normatiu)
Amb	una estatua	(a) sobre	(la taula).	(Català normatiu)
Con	una estatua	sobre.		(Cas d'interferència)

14. «me ha dejado *sin*». La preposició castellana *sin* necessita un complement, i per tant no s'utilitza en posició final de frase. En canvi, l'equivalent català *sense* pot utilitzar-se a la fi d'una frase si el complement és implícit (Szigetvari, 1994: 53).

Me ha dejado	sin	*(nada).	(Castellà normatiu)
M'ha deixat	sense	(res).	(Català normatiu)
Me ha dejado	sin.		(Cas d'interferència)

15. «eres *consciente que*». En castellà, els fenòmens de *dequísmo* (quan s'introdueix la partícula *de* on no cal) i *queísmo* (quan se suprimeix el *de*) existeixen arreu del món castellanoparlant. El català normatiu no permet la combinació *de que*, i per tant el castellà dels catalanoparlants conté un nivell més elevat de *queísmos* (Seib, 2001: 84-85).

Eres	consciente	*(de)	que [...].	(Castellà normatiu)
Ets	conscient	*(de)	que [...].	(Català normatiu)
Eres	consciente		que [...].	(Cas d'interferència)

5.3. Resultats

La taula 1 (a l'annex) resumeix el nivell d'identificació dels casos d'interferència que apareixen en els dos textos, i la taula 2 (també a l'annex) revela les mitjanes d'identificació dels casos d'interferència aquí analitzats. Observem en la taula 2 que els participants posseeixen un coneixement de les normes lingüístiques catalana i castellana, ja que van identificar més del 50 % dels casos d'interferència en les dues llengües. Per determinar si existeix una diferència entre les dues franges d'edat pel que fa al coneixement de les normes, hem de dividir la mostra i fer una anàlisi dels dos grups. Per poder interpretar els resultats, necessitem unes hipòtesis nul·les:

— Hipòtesi nul·la 1: no s'observarà cap diferència entre les dues franges d'edat pel que fa a la identificació dels casos d'interferència d'origen castellà no normatius que apareixen en el text en català.

— Hipòtesi nul·la 2: no s'observarà cap diferència entre les dues franges d'edat pel que fa a la identificació dels casos d'interferència d'origen català no normatius que apareixen en el text en castellà.

Els resultats dels T-tests es presenten en la taula 3 (a l'annex). Observem que, en l'exercici en català, la diferència entre les mitjanes és estadísticament significativa ($p < 0,05$). Per tant, podem rebutjar la hipòtesi nul·la 1, i afirmar que els participants més joves identifiquen més casos de l'ús lingüístic no normatiu en català que els més grans. Tanmateix, quant als elements no normatius d'origen català en castellà, no hi ha cap diferència entre les mitjanes dels dos grups, i per tant no és possible rebutjar la hipòtesi nul·la 2. L'edat, doncs, no és significativa quan analitzem el coneixement de la normativa lingüística castellana. Les conseqüències d'aquests resultats s'abordaran en l'apartat 6.

El contingut de la taula 3 compara els resultats dels dos grups del mateix exercici (és a dir, el text en català o en castellà). Si reorganitzem les dades (com es mostra en la taula 4), teòricament serà possible comparar els mateixos participants, centrant-nos en un dels dos exercicis (però trobarem unes dificultats pràctiques amb aquesta anàlisi en l'apartat 6). De nou, cal formular hipòtesis nul·les:

— Hipòtesi nul·la 3: quant a les respostes dels participants més joves, no s'observarà cap diferència entre els resultats dels dos exercicis (és a dir, entre la identificació d'interferències en català i en castellà).

— Hipòtesi nul·la 4: quant a les respostes dels participants més grans, no s'observarà cap diferència entre els resultats dels dos exercicis (és a dir, entre la identificació d'interferències en català i en castellà).

Les dades es presenten en la taula 4 (a l'annex). La diferència entre les mitjanes dels participants més joves és estadísticament significativa ($p < 0,01$); rebutgem, doncs, la hipòtesi nul·la 3 i afirmem que el grup més jove identifica més casos del llenguatge no normatiu en català que en castellà. Tanmateix, no hi ha cap diferència entre les mitjanes del grup més gran, i per tant no és possible rebutjar la hipòtesi nul·la 4. Nogensmenys, veurem en l'apartat 6 que no és gaire fàcil ni pràctic de generalitzar els resultats de la taula 4 més enllà d'aquestes interferències concretes.

Els resultats obtinguts ens condueixen a les conclusions següents, que s'empraran com a punt de partida per a la discussió en l'apartat següent:

— Els participants més joves identifiquen més casos del català no normatiu que els més grans.

— No hi ha cap diferència entre les dues franges d'edat pel que fa a la identificació del castellà no normatiu.

— En el treball de camp, els participants més joves identifiquen més casos del llenguatge no normatiu en català que en castellà.

— No hi ha cap diferència entre les dues llengües per als participants més grans.

6. DISCUSSIÓ

Els resultats del treball de camp ens revelen certs aspectes del coneixement del contingut de la normativa lingüística catalana vigent, sobretot pel que fa als casos d'interferència lingüística d'origen castellà. En la taula 2, observem que tots els participants (els joves i els més grans) van identificar més del 50 % dels casos d'interferències d'origen castellà, fet que demostra un cert coneixement de la normativa catalana. A més, el treball de camp mostra una diferència significativa entre els dos grups d'edat pel que fa a la identificació de la llengua catalana no normativa. En la taula 3, observem que els participants més joves, escolaritzats en català, identifiquen els casos d'interferència (d'origen castellà) del treball de camp en català amb força més freqüència que els més grans. Tanmateix, abans de generalitzar aquests resultats, s'ha de tenir en compte que la selecció d'interferències emprades en el treball de camp va ser limitada: només hi havia quinze elements forasters dins del text català. No sabem si un text amb altres casos d'interferència hauria donat resultats diferents. Per tant, cal fer un treball de camp més ampli, amb més casos d'interferència, per a poder generalitzar els resultats del meu estudi.

Tots els participants, sigui quina sigui la seva llengua d'escolarització, demostren el mateix nivell de coneixement de la interferència lingüística en castellà (és a dir, els elements no normatius d'origen castellà). No hi ha hagut, doncs, un increment de coneixement de la normativa castellana (pel que fa als casos d'interferència) entre les dues generacions. Hem de fer notar que això no vol dir que el nivell de castellà a Catalunya sigui un motiu de preocupació. Uns informes publicats el 2010 i el 2011 van revelar que el nivell de castellà dels alumnes escolaritzats a Catalunya és millor que en altres comunitats autònomes: l'índex de resultats de Catalunya va quedar en novena posició pel que fa als alumnes de deu anys, i en onzena posició pel que fa als de tretze anys (Gutiérrez, 2011).

Totes les conclusions que extraiem d'aquest estudi mostren un correlat lògic amb la situació política actual a Catalunya, ja que (com hem vist en l'apartat 3) cal tenir en compte que les decisions polítiques en relació amb la llengua d'escolarització afecten la realitat sociolingüística del territori. Quant als casos de planificació del corpus esmentats en l'apartat 4 —és a dir, la normativització de la llengua, sobretot pel que fa a la

lluita contra els casos d'interferència d'origen castellà—, ara podem dir que els catalans joves són bastant conscients de la normativa catalana. A més a més, aquesta normativa es difon gràcies a iniciatives de planificació de l'estatus, com ara la Llei de normalització lingüística i altres decrets esmentats en l'apartat 4. Hem vist l'objectiu de la Llei de normalització lingüística d'assegurar que els alumnes escolaritzats a Catalunya «parlen [...] correctament el català i el castellà al final dels estudis bàsics» (LNL, 1983); la capacitat alta dels participants joves d'identificar elements no normatius en el text català podria interpretar-se, doncs, com un bon senyal. Caldrà fer un estudi més ampli i comprensiu per tal de poder generalitzar aquests resultats preliminars.

Finalment, hem vist que els diferents tipus de planificació (és a dir, corpus, estatus i adquisició) i política lingüística van estretament lligats, ja que tots formen part de la mateixa realitat sociolingüística. Per tant, altres casos concrets de planificació (principalment els exemples de la planificació de l'estatus i de l'adquisició) també són importants, perquè van contribuir a la introducció i a la difusió de la normativa codificada vigent. Les conclusions del treball de camp podrien ser utilitzades per a avaluar aquests casos de planificació lingüística catalana actual —però això surt de l'àmbit d'aquest article, i una avaluació detallada de les polítiques lingüístiques educatives a Catalunya apareixerà a Hawkey (2014). Caldrà analitzar més aspectes de la situació de la planificació lingüística catalana abans de poder-ho ampliar.

Aquest article ha presentat un treball de camp que revela fins a quin punt uns cinquanta participants catalanoparlants coneixen les normes de les dues llengües oficials a Catalunya. L'article ha detallat diversos casos d'interferència lingüística entre el català i el castellà, i ha analitzat la seva extensió en la societat catalana. En resum, els resultats del treball de camp mostren que els catalans són cada cop més conscients de la normativa lingüística catalana vigent pel que fa a la identificació dels casos d'interferència d'origen castellà. Les polítiques que assegurin l'extensió d'aquesta nova normativa són complexes i mereixen més atenció per part dels investigadors.

7. AGRAÏMENTS

Aquest projecte ha estat possible gràcies al suport del Catalan Research Studentship (Institut Ramon Llull / Queen Mary, Universitat de Londres). Moltes gràcies als revisors pels seus comentaris, i a Curri Barceló, Marina Roman i Ester Pou.

BIBLIOGRAFIA DE REFERÈNCIA

- AGER, Dennis (2001). *Motivation in language planning and language policy*. Clevedon: Multilingual Matters.
- ARGELAGUET, Jordi (1996). *L'impacte dels partits en la política lingüística de la Generalitat de Catalunya en l'ensenyament obligatori*. Tesis doctoral a la Universitat Autònoma de Barcelona.

- BOIX I FUSTER, Emili; VILA I MORENO, Francesc Xavier (1998). *Sociolingüística de la llengua catalana*. Barcelona: Ariel.
- BUTT, John; BENJAMIN, Carmen (2004). *A new reference grammar of modern Spanish*. 4a ed. Abingdon: Routledge.
- CALSAMIGLIA, Helena; TUSÓN, Empar (1980). «Ús i alternança de llengües en grups de joves d'un barri de Barcelona: Sant Andreu de Palomar». *Treballs de Sociolingüística Catalana*, núm. 3, p. 11-82.
- CCMA Vegeu *Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals*
- COOPER, Robert L. (1989). *Language planning and social change*. Cambridge: CUP.
- CORPORACIÓ CATALANA DE MITJANS AUDIOVISUALS (2010). *Llibre d'estil de la CCMA*. Disponible en línia a: <<http://esadir.cat>> [Consulta: 26 juliol 2011].
- COSTA CARRERAS, Joan (2009). *The architect of modern Catalan: Pompeu Fabra (1868-1948)*. Amsterdam: John Benjamins.
- «Decret 108/2006, del 25 d'abril, pel qual s'aprova la modificació dels Estatuts del Consorci del Centre de Terminologia Termcat» (2006). *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 4622 (27 abril).
- «Decret 161/2002, de l'11 de juny, sobre l'acreditació del coneixement del català i l'aranès en els processos de selecció de personal i de provisió de llocs de treball de les administracions públiques de Catalunya» (2002). *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 3660 (19 juny).
- DOMÈNECH I ROCA, Josep M. [s. d.] *Boncatalà - La llengua catalana* [en línia]. <<http://boncatala.com>> [Consulta: 27 juliol 2011].
- EASTMAN, Carol M. (1983). *Language planning: an introduction*. San Francisco: Chandler and Sharp.
- FABRA, Pompeu (1918). *Gramàtica catalana*. Barcelona: IEC.
- (1932). *Diccionari general de la llengua catalana*. Barcelona: Llibreria Catalònia.
- FERRANDO FRANCÉS, Antoni; NICOLÁS AMORÓS, Miquel (2005). *Història de la llengua catalana*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya: Pòrtic.
- GUTIÉRREZ, Maite (2011). «El nivel de castellano de los alumnos de Catalunya está en la media del resto de las comunidades». *La Vanguardia* (6 setembre).
- HAUGEN, Einar (1966). «Dialect, language, nation». A: SCHERABON FIRCHOW, Evelyn (ed.). *Studies by Einar Haugen*. The Hague: Mouton.
- HAWKEY, James (2012). *Language policy and language contact in Barcelona: a contemporary perspective*. Tesi doctoral a Queen Mary, Universitat de Londres.
- (2014). «Meeting language-in-education policy aims: Catalonia in the twenty-first century». *European Journal of Language Policy*, vol. 6, núm.1, p. 5-21.
- INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (1992). *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana, II: Morfologia*. Barcelona: IEC.
- INSTITUTO CERVANTES (2006). *Plan curricular del Instituto Cervantes: Niveles de referencia para el español*. Vol. 1: A1-A2. Madrid: Biblioteca Nueva.
- KLOSS, Heinz (1969). *Research possibilities on group bilingualism: a report*. Quebec: International Centre for Research on Bilingualism.
- «Llei 7/1983, del 18 d'abril, de normalització lingüística» (1983). *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 322 (22 abril), p. 892.
- LNL Vegeu «Llei 7/1983, del 18 d'abril, de normalització lingüística»
- MILROY, Lesley (1980). *Language and social network*. Oxford: Blackwell.

- PALOMA I SANLLEHÍ, David; RICO I BUSQUETS, Albert (2008). *Diccionari de dubtes i barbarismes*. Barcelona: Edicions 62: Proa.
- PAYRATÓ, Lluís (1985). *La interferència lingüística: Comentaris i exemples català-castellà*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- (1996). *Català col·loquial: Aspectes de l'ús corrent de la llengua catalana*. València: Universitat de València.
- PUJOLAR, Joan (1997). *De què vas, tio?* Barcelona: Empúries.
- RAE. *Vegeu Real Academia Española*
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (2001). *Diccionario de la lengua española*. 22a ed. Madrid: RAE.
- SEIB, Jörg (2001). *La variedad bilingüe del español hablado en Cataluña caracterizada por interferencias y convergencias con el catalán*. Tesi de llicenciatura. Mannheim: Universität Mannheim. Disponible en línia a: <<http://www.carstensinner.de>> [Consulta: 23 juny 2009].
- SPOLSKY, Bernard (2004). *Language policy*. Cambridge: CUP.
- SZIGETVARI, Mónika (1994). *Catalanisms en el español actual = Katalán elemek a mai spanyol nyelvben*. Tesi de llicenciatura. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem. Disponible en línia a: <<http://www.carstensinner.de>> [Consulta: 23 juny 2009].
- VILA I MORENO, Francesc Xavier; NOGUÉ PICH, Marina; VILA I MORENO, Ignasi (2007). *Estudis d'implantació terminològica: Una aproximació en l'àmbit dels esports*. Vic: Eumo; Barcelona: TERMCAT.
- WHEELER, Max; YATES, Alan; DOLS, Nicolau (1999). *Catalan: a comprehensive grammar*. Londres: Routledge.

ANNEX

TAULA 1
Identificació dels casos d'interferència no normativa

<i>Element d'origen castellà (i número de cas)</i>	<i>Nombre d'entrevistats que l'identifiquen (/50)</i>	<i>Element d'origen català (i número de cas)</i>	<i>Nombre d'entrevistats que l'identifiquen (/50)</i>
(3) quebrant-se	44	(2) plego	49
(1) despedida	42	(13) sobre	47
(2) acera	42	(10) picando	42
(12) baix	40	(4) hicieron fuera	39
(11) no he pensat	39	(9) mediana	39
(4) jerès	37	(7) la sabes larga	37
(9) m'he liat	37	(11) la Meritxell	35
(14) lis	36	(14) sin	22
(6) guinyant	33	(12) ¿que vamos...?	20
(5) ordenador	28	(8) será	18
(10) millions	27	(6) cuello	12
(13) metge	26	(5) orejas	10
(15) té 35	23	(15) consciente que	5
(7) tonteries	20	(3) tú misma	2
(8) menys mal	18	(1) diferente	1

TAULA 2
Identificació dels casos d'interferència lingüística no normativa en català i castellà

<i>Llengua d'exercici</i>	<i>Nombre de participants</i>	<i>Mitjana: casos identificats</i>	<i>Desviació tipus</i>	<i>Error estàndard</i>
Català	50	9,84 (/15)	3,303	0,467
Castellà	50	7,56 (/15)	2,305	0,326
<i>Llengua d'exercici</i>	<i>Igualtat de variàncies</i>	<i>t</i>	<i>Graus de llibertat</i>	<i>Significació</i>
Català	Assumida	4,002	98	0,000
Castellà	No assumida	4,002	87,569	0,000**

** Diferència significativa, $p < 0,01$.

TAULA 3
Resultats analitzats per llengua d'exercici, i per franja d'edat. T-tests independents

Llengua d'exercici	Franja d'edat	Nombre de participants	Mitjana: casos identificats	Desviació tipus	Error estàndard
Català	25-35	32	10,75 (/15)	2,436	0,431
	55-65	18	8,22 (/15)	4,037	0,952
Castellà	25-35	32	7,72 (/15)	2,218	0,392
	55-65	18	7,28 (/15)	2,492	0,587
Llengua d'exercici		Igualtat de variàncies	t	Graus de llibertat	Significació
Català	Assumida		2,768	48	0,008
	No assumida		2,420	24,122	0,023*
Castellà	Assumida		0,645	48	0,522
	No assumida		0,624	32,029	0,537

* Diferència significativa, $p < 0,05$.

TAULA 4
Resultats analitzats per franja d'edat, i per llengua d'exercici. T-tests independents

Franja d'edat	Llengua d'exercici	Nombre de participants	Mitjana: casos identificats	Desviació tipus	Error estàndard
25-35	Català	32	10,75 (/15)	2,436	0,431
	Castellà	32	7,72 (/15)	2,218	0,392
55-65	Català	18	8,22 (/15)	4,037	0,952
	Castellà	18	7,28 (/15)	2,492	0,587
Franja d'edat		Igualtat de variàncies	t	Graus de llibertat	Significació
25-35	Assumida		5,205	62	0,000**
	No assumida		5,205	61,460	0,000
55-65	Assumida		0,844	34	0,404
	No assumida		0,844	28,314	0,405

** Diferència significativa, $p < 0,01$.